Maltese Literature Group Inc.
Grupp Letteratura Maltija Ink.
Incorporation No. A8686H
Kull korrispondenza għandha tintbagħat lis-Segretarju f'dan l-indirizz:
MLG, 477 Royal Parade, Parkville, Victoria 3052

FOLJU T'AĦBARIJIET
Numru 206 :: LULJU 2013

Editur: Paul Vella
paul.vella44@gmail.com

IL-LAQGĦA TAL-MEMBRI LI TMISS

Il-laqgħa li tmiss, għaż-żmien ix-xitwa, se tkun nhar il-**Ħadd, 28 ta' Lulju**, fil-Boardroom taċ-Ċentru Malti ta' Parkville, fis-2.00 pm. Il-membri kollha mistiedna li jġibu xi xogħol biex jinqara f'din il-laqgħa. Jekk jogħġobkom ippruvaw li tkunu hemm fil-ħin. Nixtiequ naraw aktar membri jattendu għal dawn il-laqgħat, għalhekk ħajru lill-membri tal-familja u lil ħbiebkom biex jiġu u jsiru membri.

PROGRAMM MUŻIKO-LETTERARJU

Il-Programm Mużiko-Letterarju huwa wieħed mill-iktar avvenimenti importanti fil-kalendarju tal-Grupp tagħna. Din is-sena dan se jinżamm il-**Ħadd, 22 ta' Settembru** fis-Sala taċ-Ċentru Malti ta' Parkville. Nitolbukom li żżommu din id-data biex tkunu tistgħu tattendu.

MIŻATA TA' SĦUBIJA

Il-miżata ta' sħubija issa qed titħallas fl-1 ta' Jannar ta' kull sena minn kulħadd. Dan ifisser li l-miżata issa titħallas minn Jannar sa Diċembru. Dawk li għadhom ma ħallsuhiex huma mitluba jagħmlu dan fil-laqgħa li tmiss u jaraw lil Ray Anastasi. Grazzi. Il-miżata għadha $10 kull familja. Grazzi lil dawk li ħallsu l-miżata fl-aħħar laqgħa tagħna.

IL-POEŻIJI TA' ĠAN ANTON VASSALLO (1817-1868)

Miġburin għall-ewwel darba mill-Prof. Oliver Friggieri

Malta University Press ippubblikat il-volum Ġan Anton Vassallo – Il-Poeżiji, ktieb eleganti li jinkludi l-poeżiji bil-Malti miġbura tal-poeta magħruf tas-seklu dsatax Ġan Anton Vassallo, li għex bejn l-1817 u l-1868 imma li l-ħafna poeżiji tiegħu bil-Malti ma kienu għadhom qatt ma ngħabru sa issa, minn mewtu 'l hawn. Il-poeżiji issa ġew miġburin għall-ewwel darba mill- Professur Oliver Friggieri, li ilu jistudja lill-poeta u ilu jiġbor il-poeżiji tiegħu għal diversi snin. Il-volum jinkludi numru ta' xbihat rari u minsija ta' Ġan Anton Vassallo, impinġijin minn kontemporanji, kif ukoll stampi oħrajn marbutin mal-poeta, fosthom dokumenti u manuskritti.

Ġan Anton Vassallo, avukat u Professur tal-Letteratura fl-Università ta' Malta, twieled, għex u miet u kien midfun fil-belt Valletta. Indifen fil-Knisja tal-Madonna tal-Karmnu. Għalkemm minsi kważi għalkollox, huwa meqjus normalment bħala l-poeta Malti l-aktar importanti tas-seklu dsatax u tal-bidu tas-seklu għoxrin, u huwa magħruf l-aktar għall-poeżija 'Tifħira lil Malta', li f'dan il-volum hi inkluża flimkien ma' varjanti tagħha. Il-Professur Oliver Friggieri mhux biss ġabar il-poeżiji tiegħu kollha bil-Malti, imma kiteb studju dettaljat ħafna fuqu bħala poeta u fuq il-wirt poetiku li ħalla warajh, li l-Professur Friggieri jinserixxi fid-dettal fil-kuntest wisq usa' tal-kultura letterarja Taljana, li kienet prominenti ħafna f'Malta matul is-seklu dsatax. L-introduzzjoni ta' Friggieri tinkludi bijografija qasira tal-poeta, mibnija fuq tagħrif mogħti minn żewġ kittieba kontemporanji tal-poeta, li huma Paolo Cesareo u Achille Ferres.

Il-volum jinkludi l-versi narrattivi, il-liriċi, il-ħrejjef versifikati u l-poeżiji satiriċi, li kollha jagħtu kwadru ħaj tal-ħajja fil-belt Valletta u f'postijiet oħrajn fil-gżira matul is-seklu dsatax. 'Il-Ġifen Tork', l-itwal poeżija narrattiva ta' Vassallo, hi ppreżentata bi studju twil waqt li hi analizzata wkoll b'ħafna noti ta' natura storika u stilistika. Bil-preżentazzjoni ta' dan il-volum importanti u uniku ta' aktar minn tliet mitt paġna, Malta University Press tittama li tagħti ħajja lill-figura ta' wieħed mill-membri distinti tal-istaff akkademiku li ta kontribut importanti fil-qawmien tal-letteratura Maltija.

Il-ktieb Ġan Anton Vassallo – Il-Poeżiji huwa prodott b'mod eleganti ħafna minn Midsea Books Ltd., Valletta, u huwa stampat mill-Gutenberg Press Ltd., il-Gudja. Il-ktieb jinsab għall-bejgħ għand il-librara ewlenin f'Malta u f'Għawdex, u wkoll online minn Sierra Books: www.sierra-books.com.

Ittra mingħand il-kuġin...

Jien ma nafx nikteb poeżiji, iżda ftit taż-żmien ilu konna għamilna Lejla Letterarja, l-għalliema li ngħallmu l-università. Kien hemm Ingliżi, Ġappuniżi, Spanjoli, Taljani, Ġermaniżi u oħrajn. Jien kelli noħloq xi limerikki bil-Malti. Qrajthomlhom u tajthomlhom tradotti bl-Ingliż ukoll. Nittama li tidħaq taqra t-tħarbix tiegħi.

Godfrey Magri, Ħ'Attard

De Valette kien granmastru mill-kbar
Iżda qatt ma ta kas in-nies żgħar
Sakemm ġie Suleiman
Liebes f'rasu turban
U l-kbar qiegħdu liż-żgħar fuq is-swar.

Kitbu l-Malti bil-mod kif ħassewh
Sa tal-Għaqda fis ġew u sewwewh
Xi wħud bkewh kif ħallewh
Oħrajn qalu - hekk sew
Forsi llum għad irridu nibdew?

Biex tkun raġel trid tpejjep qatigħ
Tibda tisgħol u l-vizzju tneħħieh
IL-velenu hemm ġew
Jagħmel tiegħu ftit sew
U fl-aħħar id-dwal kollha jintfew.

Warda ħamra fi ġnejna mfewħa
Ħadha ġuvni għal xi tfajla sbejħa
Imma billi bla flus
Le tgħannaq, la tbus,
Din il-warda hemm baqgħet imbellha.

IL-LAQGĦA TA' MEJJU

Tnax-il membru attendew il-laqgħa ta' Mejju. Kienet ġurnata sabiħa imma filgħaxija qalbet għax-xitwa u għamlet xita qawwija u dawk li ġew kellhom battalja sakemm waslu d-dar minħabba li t-toroq kienu taħt l-ilma. Imma kienet laqgħa sabiħa fejn ħafna kellhom xi qari x'jaqraw, kemm oriġinali tagħhom jew xogħol ta' kittieba Maltin. Michael Xuereb qara poeżija li kiteb huwa stess għall-memorja tal-ħabib u membru tagħna, il-mibki u qatt minsi, Laurie Armato, li miet ftit ġimgħat qabel. Il-poeżija kien jisimha "Rosario". Għalkemm il-ġenituri tiegħu kien semmewh hekk, kulħadd kien jafu bħala "Laurie". Michael spiċċa biex qralna xi tagħrif interessanti fuq il-poeta Malti, Rużar Briffa. Maria Catania qrat żewġ poeżiji ta' Karmenu Vassallo, "Iftaħli, Ma" u "Raħal Twelidi". Imbagħad kien imiss lil Joe Camilleri bil-poeżija tiegħu, "Jażqu fl-Ilma" u Fr Dom Degiorgio wkoll qara' poeżija tiegħu, "Issa". Il-President, Dr Victor Sammut qralna poeżija li kiteb meta kien Malta ftit jiem qabel, "Lil Malta Moderna". Wara kulħadd ħa kikkra te jew kafe` u xi ħaġa tal-ħelu. Ittieħed ukoll ritratt għall-okkażjoni. ***Bilqiegħda, mix-xellug: Fr Dom Degiorgio, Charles Attard, Alfred Xuereb, Joe Camilleri u Frank Bonett. Fuq wara, mix-xellug: Dr Victor Sammut, Rosemary Attard, Armando Catania, Maria Catania, Salvina Vella, Michael Xuereb u Paul Vella.***

Ktieb dwar ħabsi Malti eżiljat hawn fis-seklu 19

Nhar it-Tlieta, 28 ta' Mejju, 2013, fil-Librerija tal-Fakultà tal-Arti fl-Università ta'Malta (fil-bini l-antik tal-Arti), il-kittieba Maltija-Awstraljana rebbieħa ta' premjijiet letterarji, Lou Drofenik, xebba Zammit, tkellmet dwar "Writing *Beloved Convict* – Maltese Exiles in Australia in the 19th Century". It-taħdita kienet bl-Ingliż iżda kien hemm ukoll diskussjoni bil-Malti. Din it-taħdita ġiet organizzata mid- Dipartiment tal-Malti f'din il-Fakultà tal-Arti. Kien hemm ukoll il-ktieb ta' Lou Drofenik għall-bejgħ. Din hi bejn storja vera u sħajjil. Bħall-ħames rumanz tagħha *Beloved Convict* (2012), din it-taħdita iffokat fuq l-istorja vera ta' Salvatore Diacono, li fl-1817 inqabad jgħarraq il-vapur tiegħu stess fil-Morea, fin-nofsinhar tal-Greċja, biex jiġbor il-flus tal-assigurazzjoni.

ITTRI LI NIRĊIEVU...

Għażiż Paul, Il-kotba li bgħattli waslu fil-ħin permezz tal-id ġentili ta' Emmanuel Attard Cassar, li anke fakkarni biex inser-raħlek rasek...

Prosit tassew tal-programm sabiħ li kellkom għeluq it-33 sena mit-twaqqif tagħkom. Ta' tletin inkunu fl-aqwa tagħna, kollna enerġija u fantasija, kif inhi l-kotra tax-xogħlijiet tal-kittieba li kkontribwew, imqar jekk din l-età qabżuha sewwa. Se naqra xi ħaġa minnhom fil-programm tal-RTK Seħer il-Malti, bil-ħsieb li s-semmiegħa tagħna jiftakru li anke hemmhekk hemm min iħobb il-Malti u jiktbu b'ħila kbira.

Grazzi wkoll tal-pubblikazzjoni l-oħra, il-bijografija u apprezzament tal-ħidma ta' Dr Joe Abela, xogħol ta' Joe Axiaq. Huwa tajjeb li min ħawwel ix-xitla tal-Malti f'qasam miftuħ u kenninha mill-irjieħ tad-diffikultajiet f'art barranija jibqa' mfakkar bħala eżempju għaż-żgħażagħ li telgħin u għalina lkoll. Biex niftakru f'min ħadem... u ma tikbrilniex rasna.

Inselli ħafna għall-ħbieb Maltin kollha. U grazzi lil Emmanuel.

Prof. Manwel Mifsud

Għażiż Paul, Nixtieq ngħidlek li l-bieraħ ġie Emmanuel Attard Cassar u ġabli l-Programm Mużiko-Letterarju tal- Ħadd, 23 ta' Settembru 2012. Prosit tassew. Biċċa xogħol tal-ġenn bil-poeżiji ta' livell tajjeb u biċċiet tal-proża wkoll.

Godfrey Magri

Grazzi tal-Folju għażiż Paul. Ifakkarni dejjem li Malta mhix biss dawn il-gżejjer ċkejknin imma kull fejn hemm nies bħalkom iħobbuha u jaħdmu biex ixerrdu isimha u frott uliedha. Inselli,

Patrick Sammut, Għaqda Poeti Maltin

Bonġu għażiż Paul, Għall-darb'oħra prosit tassew tal-Folju. Inti tibdili l-ġimgħa birrisq b'dan it-tagħrif, għalkemm insewwed qalbi meta nisma' bil-mewt ta' xi Maltin, li naturalment huma kbar fl-età. Għax ngħid li issa, dawk ta' warajhom mhux ser ikunu daqshekk qrib il-kultura Maltija. Imma m'hemmx x'tagħmel aktar milli qed tagħmel int u oħrajn kuraġġużi bħalek. Kompli Paul. Tislijiet mill-qalb,

Lina Brockdorff

Għażiż Paul, Erġajt irċevejt mingħandek Il-Folju ta' Ġunju 2013. Imburġat b'tagħrif mill-aktar siewi. Ittaffi l-uġigħ tat-tluq (mewt) ta' ħbieb l-Ilsien Malti, il-letteratura f'kull forma tagħha.

B'imħabba

Mario Griscti

IT-TIEĠ

X'ħin tal-kċina qal lill-għarus li l-imbid spiċċa
L-għarus qallu: "Ma ġara xejn, imla t-tazzi bl-ilma.
Min irid jibqa', min le, jitlaq."

Dawk li veru xtaqu minn qalbhom xewqat sbieħ,
baqgħu.
Dawk li ġew għax ġew,
Gergru u telqu 'l barra.

It-tieġ baqa' sejjer ħarir.
Kulħadd kuntent, kulħadd hieni,
Kulħadd jifraħ mal-għarajjes.

Kull meta bil-kuċċarina tad-deżerta
In-nies iċċekċek mat-tazzi vojta,
L-għarusa tbus lill-għarus.... "Busu, busu!!"

Meta spiċċa kollox u telqu,
Kulħadd ħa lejn daru
Tnax-il ġarra mimlijin ferħ.

Fredu Cachia, Melbourne April 2013

Victoria Department of Premier and Cabinet

OFFICE OF MULTICULTURAL AFFAIRS AND CITIZENSHIP

Proudly supported by the Office of Multicultural Affairs and Citizenship

BOV

BANK OF VALLETTA p.l.c.

Uffiċċju Rappreżentattiv:

16 Watt Street, Sunshine 3020

Telephone: 9311-3222